

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора економічних наук, професора
Судомир Світлани Михайлівни
на дисертаційну роботу Дідуха Сергія Володимировича
на тему «Формування і розвиток системи управління ефективністю
функціонування акціонерних товариств»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 Управління та адміністрування
за спеціальністю 073 Менеджмент

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність дисертаційної роботи Дідуха Сергія Володимировича зумовлена зростанням ролі акціонерних товариств у забезпеченні економічної стійкості, інвестиційної привабливості, корпоративної прозорості та стратегічного розвитку національної економіки. В умовах інституційних трансформацій, воєнних ризиків, ресурсних обмежень, посилення вимог до транспарентності бізнесу та адаптації корпоративного сектору до євроінтеграційних процесів питання формування ефективної системи управління акціонерними товариствами набуває особливої наукової та практичної значущості.

Акціонерні товариства є складними соціально-економічними системами, ефективність функціонування яких визначається не лише фінансовими результатами, а й якістю корпоративного управління, рівнем захисту прав акціонерів, збалансованістю інтересів стейкхолдерів, здатністю до адаптації в умовах нестабільності, інноваційністю, прозорістю управлінських процесів та спроможністю забезпечувати довгострокову вартість бізнесу.

Особливої ваги тема набуває в умовах воєнного стану та пов'язаних із ним трансформацій економічного середовища, коли акціонерним товариствам необхідно активізувати адаптивні, інноваційні та антикризові бізнес-стратегії з одночасним урахуванням економічного, соціального, екологічного та

безпекового чинників. За таких умов система управління ефективністю функціонування акціонерних товариств має бути орієнтована не лише на поточну результативність, а й на забезпечення довгострокової стійкості, адаптивності, інституційної спроможності та узгодження інтересів власників, менеджменту, інвесторів, працівників, держави й інших зацікавлених сторін.

Особливої актуальності дослідження набуває для українських акціонерних товариств, значна частина яких функціонує в умовах обмеженого доступу до інвестиційного капіталу, нестабільності ринкового середовища, зниження прогнозованості фінансових результатів і підвищених вимог до корпоративної прозорості. У таких умовах формування дієвої системи управління ефективністю стає необхідною передумовою не лише збереження конкурентоспроможності, а й забезпечення інституційної стійкості та стратегічного розвитку підприємств акціонерного типу.

У дисертаційній роботі слушно акцентовано увагу на необхідності формування такої системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, яка здатна враховувати виклики воєнного стану, повоєнного відновлення, цифровізації, дефіциту ресурсів, трансформації корпоративного контролю та зміни вимог до прозорості діяльності підприємств. Це свідчить про своєчасність обраної теми та її відповідність сучасним потребам управлінської науки і практики.

Отже, тема дисертаційного дослідження «Формування і розвиток системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств» є актуальною, науково значущою та практично орієнтованою, оскільки спрямована на розв'язання важливого науково-практичного завдання щодо удосконалення теоретичних, методичних і прикладних засад управління ефективністю функціонування акціонерних товариств в умовах економічної нестабільності, інституційних змін і воєнних викликів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана у межах наукових досліджень ЗВО «Подільський державний університет» за темою «Формування стратегії та

пріоритетів інноваційного розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0114U007032) Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів, у межах якої автором визначено інструменти стратегічного управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

Окремі результати дослідження також пов'язані з темою «Удосконалення системи управління розвитком суб'єктів господарювання та сільських територій» (номер державної реєстрації 0123U103852) кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, у межах якої автором проаналізовано основні проблеми та обмеження управління ефективністю акціонерних товариств в умовах нестабільності та воєнних ризиків.

Крім того, дисертаційна робота виконувалася за індивідуальною темою «Система управління ефективністю функціонування акціонерних товариств» (номер державної реєстрації 0126U003254), у межах якої автором апробовано адаптивну модель управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

Тематика дисертаційної роботи логічно узгоджується з пріоритетами розвитку управлінської науки, корпоративного управління, стратегічного менеджменту, інституційного забезпечення ефективності підприємств і підвищення результативності функціонування суб'єктів господарювання в умовах трансформаційного середовища. Це підтверджує відповідність дисертації науковим напрямам, у межах яких вона виконувалася, а також її наукову і прикладну значущість.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Дідуха Сергія Володимировича, є достатньо обґрунтованими, внутрішньо узгодженими та такими, що логічно впливають із поставленої мети, визначених завдань, об'єкта і предмета дослідження. Достовірність одержаних результатів забезпечується послідовною логікою побудови дисертації, використанням належної теоретико-методичної бази,

застосуванням комплексу взаємодоповнюваних методів дослідження, а також апробацією й практичним впровадженням окремих наукових результатів.

Обґрунтованість дисертаційної роботи підтверджується її структурною логікою. У першому розділі автором розкрито теоретичні засади формування і розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, систематизовано еволюцію управлінських підходів, визначено принципи, цілі та показники результативності управління, а також обґрунтовано корпоративне управління як інституційну основу ефективності функціонування акціонерних товариств. У другому розділі здійснено аналіз сучасного стану управління ефективністю акціонерних товариств, визначено основні проблеми та обмеження в умовах нестабільності й воєнних ризиків, а також проведено оцінювання впливу корпоративного управління на ефективність діяльності акціонерних товариств. У третьому розділі запропоновано механізм підвищення ефективності корпоративного управління, апробовано адаптивну модель управління ефективністю та визначено інструменти стратегічного управління ефективністю функціонування акціонерних товариств. Така послідовність забезпечує зв'язок між теоретичними положеннями, аналітичними результатами та практичними рекомендаціями.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань корпоративного управління, стратегічного менеджменту, управління ефективністю, інституційного розвитку підприємств, фінансово-економічного аналізу та адаптивного управління. Автором опрацьовано наукові підходи до оцінювання ефективності діяльності акціонерних товариств із урахуванням фінансових, ринкових, інституційних та безпекових чинників, що дало змогу сформулювати комплексне бачення досліджуваної проблеми.

Методична обґрунтованість результатів забезпечується використанням сукупності загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема історичного й логічного аналізу, наукової абстракції, діалектичного та логічного методів, економіко-статистичного аналізу, графічного методу, системного аналізу, економіко-математичних методів, кореляційно-регресійного аналізу,

функції бажаності Харрінгтона, методики Кричтон–Міллера та Уормана, а також експертного опитування. Поєднання зазначених методів дозволило здійснити комплексне дослідження ефективності функціонування акціонерних товариств на теоретичному, аналітичному та прикладному рівнях.

Позитивної оцінки заслуговує використання автором інструментів інтегрального оцінювання, функції бажаності Харрінгтона, бальних індексів розвитку корпоративного управління, однофакторних і багатфакторних моделей, а також експертної оцінки діяльності акціонерних товариств. Такий методичний підхід дає змогу врахувати як фінансові, так і нефінансові чинники ефективності, а також посилює прикладну спрямованість одержаних результатів.

Інформаційна база дисертаційної роботи є достатньою для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань. Вона охоплює дані Державної служби статистики України, фінансову і статистичну звітність акціонерних товариств, результати експертного опитування, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, довідкові матеріали, інформаційні інтернет-ресурси, а також власні первинні та аналітичні матеріали дисертанта. Поєднання офіційної статистики, фінансової звітності, експертних оцінок і власних аналітичних розрахунків посилює достовірність отриманих результатів і забезпечує належний рівень репрезентативності дослідження.

Достовірність наукових положень і практичних рекомендацій підтверджується апробацією основних результатів дисертації на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, публікацією результатів дослідження у наукових працях автора, а також практичним впровадженням окремих рекомендацій у діяльність органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, акціонерних товариств і закладів освіти. Це свідчить про наукову та прикладну значущість одержаних результатів і підтверджує їх придатність для використання у практиці управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

Висновки дисертації логічно випливають із результатів проведеного дослідження, відповідають його меті та завданням, відображають основні теоретичні, методичні й прикладні результати. Запропоновані рекомендації

мають практичну спрямованість і можуть бути використані для вдосконалення корпоративного управління, підвищення якості стратегічного планування, оцінювання фінансових і нефінансових чинників ефективності, а також формування адаптивної системи управління ефективністю акціонерних товариств в умовах економічної турбулентності та воєнних ризиків.

Загалом ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи Дідуха Сергія Володимировича є високим. Одержані результати є науково аргументованими, методично забезпеченими, логічно узгодженими з метою та завданнями дослідження, підтвердженими апробацією і практичним впровадженням, що дає підстави позитивно оцінити їх достовірність, наукову цінність і прикладну значущість.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертаційної роботи Дідуха Сергія Володимировича полягає не лише у розвитку теоретико-методичних і науково-практичних положень щодо формування та розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, а й в інтеграції корпоративного, фінансового, інституційного, безпекового та часового вимірів оцінювання ефективності в єдину логіку управлінського впливу. Одержані результати мають самостійне наукове значення, оскільки спрямовані на поглиблення положень корпоративного управління, адаптивного менеджменту та стратегічного управління ефективністю підприємств акціонерного типу в умовах інституційної нестабільності, воєнних ризиків і трансформації бізнес-середовища.

До найбільш вагомих результатів, що характеризують наукову новизну дослідження, слід віднести такі положення.

Удосконалено:

– концептуалізацію корпоративного управління як інституційного базису ефективності функціонування акціонерних товариств. Наукова цінність цього результату полягає в тому, що автор не обмежується традиційним розглядом корпоративного управління крізь призму фінансової результативності, а пропонує ширший підхід із урахуванням п'ятивимірної моделі розвитку, ESG-

логіки, безпекового й темпорального чинників, ресурсного дефіциту та інституційної турбулентності;

– механізм підвищення ефективності корпоративного управління акціонерних товариств, інтегрований у процес реалізації бізнес-стратегії підприємства. Перевагою запропонованого механізму є його орієнтація не лише на формальне вдосконалення корпоративних процедур, а й на досягнення управлінських ефектів через цілепокладання, формування кадрового потенціалу, систематичну оцінку результатів, гнучкість управління та діагностику життєвих циклів товарів і організацій;

– адаптивну модель управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, яка ґрунтується на балансі інтересів власників, менеджменту та інших стейкхолдерів. Науково значущим є те, що в межах цієї моделі поєднано інструменти корпоративного управління, внутрішнього контролю й аудиту, стратегування, фінансово-економічного аналізу, цифровізації, процедур забезпечення корпоративної прозорості, Open Data, Big Data та ESGST-управління;

– методичний підхід до активації інструментів стратегічного управління ефективністю акціонерних товариств. Його перевагою є поєднання бальних індексів розвитку корпоративного управління, функції бажаності Харрінгтона, фінансових метрик впливу та інтегрального показника фінансового ризику, що дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень і забезпечити комплексне оцінювання ефективності акціонерних товариств з урахуванням фінансових і нефінансових чинників.

Набули подальшого розвитку:

– наукові підходи до аналізу еволюції системи ефективності діяльності акціонерних товариств, у межах яких ефективність розглянуто як комплексну характеристику розвитку, що охоплює фінансові, ринкові, інституційні, безпекові, темпоральні та стейкхолдерські аспекти;

– підхід до систематизації принципів, цілей і показників результативності управління ефективністю акціонерних товариств в умовах інституційних трансформацій, що дає змогу пов'язати оцінювання ефективності з потребами

довгострокової стійкості, адаптивності, інноваційності, прозорості й підтримки довіри до бізнесу;

– систематизація основних проблем і обмежень управління ефективністю акціонерних товариств в умовах нестабільності та воєнних ризиків, зокрема через розкриття дилем «ризик / прибутковість» і «безпека / прозорість».

Загалом сформульовані положення наукової новизни є обґрунтованими, логічно узгодженими зі змістом дисертації та такими, що мають теоретичне, методичне і прикладне значення для розвитку менеджменту акціонерних товариств.

5. Структура і зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Дідуха Сергія Володимировича побудована відповідно до логіки наукового дослідження та характеризується цілісністю, структурною завершеністю і послідовним розкриттям поставленої наукової проблематики. Структура роботи є обґрунтованою, відповідає меті, завданням, об'єкту і предмету дослідження та забезпечує логічний перехід від теоретичного осмислення проблеми до аналітичного оцінювання сучасного стану управління ефективністю акціонерних товариств і формування науково-практичних рекомендацій.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний текст дисертації становить 152 сторінки; робота містить 61 таблицю, 35 рисунків, список використаних джерел із 215 найменувань і 22 додатки. Така структура є достатньою для повного розкриття теми дослідження, обґрунтування наукової новизни, формування висновків і практичних рекомендацій.

У вступі належним чином обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації, публікації, структуру та обсяг роботи. Це

забезпечує необхідну методологічну основу для сприйняття логіки дисертаційного дослідження.

У першому розділі розкрито теоретичні засади формування і розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств. Зокрема, автором досліджено еволюцію управлінських підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємств акціонерного типу, узагальнено принципи, цілі й показники результативності управління, а також обґрунтовано корпоративне управління як інституційну основу ефективності акціонерних товариств. Зміст першого розділу формує необхідне теоретико-методичне підґрунтя для подальшого аналітичного та прикладного опрацювання теми.

У другому розділі досліджено сучасний стан формування і розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств. Автором проаналізовано основні проблеми та обмеження управління ефективністю в умовах нестабільності та воєнних ризиків, розглянуто сучасну модель управління ефективністю, а також оцінено вплив корпоративного управління на результативність діяльності акціонерних товариств. Цей розділ забезпечує аналітичне підґрунтя для обґрунтування подальших науково-практичних рекомендацій.

У третьому розділі обґрунтовано напрями розвитку досліджуваної системи управління. Зокрема, представлено механізм підвищення ефективності корпоративного управління, апробовано адаптивну модель управління ефективністю функціонування акціонерних товариств та визначено інструменти стратегічного управління результативністю підприємств акціонерного типу. Зміст третього розділу має виразну прикладну спрямованість і логічно завершує дослідження розробленням методичних підходів, моделей та практичних рекомендацій.

Висновки до розділів і загальні висновки дисертації узгоджуються зі змістом проведеного дослідження, відображають основні наукові результати та відповідають поставленим завданням. Подані автором рекомендації мають прикладний характер і спрямовані на вдосконалення системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств з урахуванням

інституційних трансформацій, воєнних ризиків, безпекових і темпоральних чинників.

Виклад матеріалу характеризується системністю, логічністю, належним рівнем наукового узагальнення та коректним використанням фахової термінології. Таблиці, рисунки, аналітичні матеріали й додатки логічно доповнюють основний текст дисертації, підвищують наочність представлених результатів, підтверджують належний рівень опрацювання теоретичної та емпіричної бази дослідження і сприяють аргументованості сформульованих висновків та рекомендацій.

За структурою, обсягом, змістовим наповненням, логікою викладу та наявністю необхідних структурних елементів дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування. Робота є завершеним самостійним науковим дослідженням, зміст якого відповідає заявленій темі, меті, завданням, об'єкту і предмету дослідження.

6. Повнота відображення наукових положень дисертаційної роботи в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи Дідуха Сергія Володимировича достатньо повно відображені в наукових публікаціях автора. Теоретичні, методичні та прикладні результати дослідження опубліковано у 17 наукових працях, із яких 1 стаття – у колективній науковій монографії, 4 статті – у періодичних виданнях України, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних, 12 праць – апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць за темою дисертації становить 4,59 друк. арк., з яких особисто автору належить 4,17 друк. арк.

Публікації здобувача відповідають темі дисертації та забезпечують належне представлення основних результатів, що визначені автором як такі, що становлять наукову новизну і виносяться на захист. У наукових працях послідовно розкрито теоретичні засади управління ефективністю

функціонування акціонерних товариств, питання моделей корпоративного управління, напрями підвищення результативності управління, удосконалення корпоративного управління, моделювання гнучкої системи управління ефективністю, а також інструменти стратегічного управління діяльністю підприємств акціонерного типу.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на 12 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, що підтверджує належний рівень обговорення результатів у професійному науковому середовищі, їх відкритість для фахової дискусії та відповідність проблематиці корпоративного управління, стратегічного менеджменту й управління ефективністю акціонерних товариств.

Зміст опублікованих праць повною мірою кореспондує з метою, завданнями, науковою новизною, висновками та практичними рекомендаціями дисертаційної роботи. Це свідчить про достатню повноту представлення результатів дослідження у відкритому науковому просторі, належний рівень їх апробації та відповідність вимогам до публікацій здобувачів ступеня доктора філософії.

7. Наукове та практичне значення результатів дослідження

Наукове значення дисертаційної роботи полягає у поглибленні та розвитку теоретико-методичних і науково-практичних положень щодо формування і розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств. Одержані результати розширюють наукове уявлення про ефективність акціонерних товариств як комплексну управлінську категорію, що відображає не лише фінансову результативність, а й якість корпоративного управління, рівень інституційної стійкості, здатність до адаптації, узгодженість інтересів стейкхолдерів, а також вплив безпекових і темпоральних чинників.

Наукову цінність мають запропоновані автором підходи до поєднання положень корпоративного управління, стратегічного менеджменту, інституційної теорії, стейкхолдер-менеджменту, адаптивного управління та фінансово-економічного аналізу. Така міждисциплінарна логіка дозволяє

комплексно оцінювати ефективність підприємств акціонерного типу в умовах трансформації економіки, воєнних ризиків, ресурсних обмежень і повоєнного відновлення.

Вагомим науковим результатом є обґрунтування адаптивної моделі управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, механізму підвищення ефективності корпоративного управління, а також методичного підходу до застосування інструментів стратегічного управління ефективністю. Зазначені положення поглиблюють наукові засади менеджменту акціонерних товариств і створюють підґрунтя для подальших досліджень у сфері корпоративного управління, інтегрального оцінювання ефективності та адаптивного стратегічного управління.

Практичне значення одержаних результатів полягає у доведенні наукових положень до рівня методичних рекомендацій, моделей та інструментів, придатних для використання у діяльності акціонерних товариств, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, а також під час формування стратегій розвитку підприємств і територій.

Прикладну цінність мають запропонована система управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, адаптивна модель управління ефективністю, механізм підвищення ефективності корпоративного управління, а також підходи до поточного і прогностичного інтегрального оцінювання результативності діяльності підприємств акціонерного типу. Застосування функції бажаності Харрінгтона, бальних індексів розвитку корпоративного управління, однофакторних і багатфакторних моделей посилює прикладну спрямованість дисертації та створює інструментальну основу для обґрунтування управлінських рішень в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

Позитивної оцінки заслуговує практичне впровадження результатів дослідження. Зокрема, запропоновані рекомендації використані у роботі Кам'янець-Подільської районної Ради, Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Кам'янець-Подільського АТ «Гіпсовик», ПрАТ

«Хмельницька маслосирбаза», а також у навчальному процесі ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової промисловості НУХТ».

Отже, наукове та практичне значення результатів дисертаційної роботи є суттєвим, належно обґрунтованим і підтвердженим практичним впровадженням. Одержані результати можуть бути використані для розвитку наукових положень менеджменту акціонерних товариств, удосконалення корпоративного управління, підвищення якості стратегічного планування, оцінювання фінансових і нефінансових чинників управлінської результативності, а також формування адаптивної системи управління діяльністю акціонерних товариств в умовах економічної турбулентності, воєнних ризиків і повоєнного відновлення.

8. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

У процесі ознайомлення з дисертаційною роботою ознак порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація містить результати власних досліджень автора, а використання ідей, результатів і текстів інших авторів супроводжується посиланнями на відповідні джерела.

Текст дисертації свідчить про самостійний характер проведеного дослідження, належний рівень опрацювання наукової літератури, коректне використання фахової термінології та дотримання принципів академічної етики. Основні наукові положення, висновки й рекомендації, що виносяться на захист, є результатом особистої науково-дослідної роботи здобувача.

У роботі простежується чітке розмежування власних результатів автора та положень, запозичених із наукових джерел. Використані наукові ідеї, підходи, статистичні дані та аналітичні матеріали супроводжуються відповідними посиланнями, що свідчить про дотримання вимог академічної доброчесності.

За результатами аналізу поданої дисертаційної роботи ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації наукових результатів не встановлено. Підстав для сумніву щодо самостійності виконання дисертаційної роботи, достовірності представлених результатів та коректності використання наукових джерел не виявлено.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертаційної роботи Дідуха Сергія Володимировича, її теоретико-методичну обґрунтованість, прикладну спрямованість і практичну цінність, доцільно зазначити окремі дискусійні положення та зауваження, які мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях.

1. Автором ґрунтовно узагальнено принципи, цілі та показники результативності управління ефективністю акціонерних товариств в умовах інституційних трансформацій, а також актуалізовано фінансово-корпоративно-адаптивний підхід до оцінювання ефективності. Водночас у частині формування системи показників результативності управління доцільно було б повніше конкретизувати порядок узгодження фінансових, нефінансових, інституційних, безпекових і часових показників, зокрема логіку їх упорядкування, визначення вагомості, взаємозв'язку та включення в єдину систему управлінського оцінювання ефективності акціонерних товариств (с. 42–54).

2. У дисертації слушно розглянуто корпоративне управління як інституційну основу ефективності функціонування акціонерних товариств, зокрема акцентовано увагу на ролі структури власності, концентрації контролю, діяльності наглядових органів і прозорості корпоративних процесів. Разом з тим у частині обґрунтування інституційних чинників корпоративного управління варто було б ширше аргументувати прикладний механізм узгодження інтересів акціонерів, менеджменту, інвесторів та інших стейкхолдерів, зокрема через управлінські процедури, інструменти корпоративного контролю та канали прийняття стратегічних рішень (с. 55–66).

3. Автором визначено основні проблеми та обмеження управління ефективністю акціонерних товариств в умовах нестабільності та воєнних ризиків. Водночас у частині аналізу впливу воєнних ризиків на управління ефективністю доцільно було б детальніше представити алгоритм адаптації запропонованих управлінських рішень до умов повоєнного відновлення, зокрема щодо етапності їх реалізації, сценарних умов застосування, зміни інвестиційного середовища та трансформації механізмів корпоративного контролю (с. 90–101).

4. Запропоноване використання функції бажаності Харрінгтона та інтегрального показника ефективності корпоративного управління є методично цінним і посилює прикладну спрямованість дослідження. Проте при розрахунку інтегрального показника та застосуванні функції бажаності доцільно було б детальніше розкрити процедуру вибору вагових коефіцієнтів, критеріїв нормування показників і меж інтерпретації отриманих результатів для акціонерних товариств різного масштабу, галузевої належності, структури власності та рівня корпоративної прозорості (с. 117–122; с. 148–154).

5. У дисертації представлено механізм підвищення ефективності корпоративного управління акціонерних товариств, що охоплює цілепокладання, формування кадрового потенціалу, забезпечення гнучкості, систематичну оцінку результатів, а також діагностику життєвих циклів товарів і організацій. Водночас у частині практичної реалізації запропонованого механізму доцільно було б повніше конкретизувати послідовність його впровадження в діяльність акціонерних товариств, зокрема етапи реалізації, організаційне забезпечення, розподіл відповідальності між органами корпоративного управління, менеджментом і власниками, а також процедури моніторингу результатів (с. 141–156).

6. У роботі апробовано інструменти стратегічного управління ефективністю функціонування акціонерних товариств, зокрема бальні індекси розвитку корпоративного управління, функцію бажаності Харрінгтона, однофакторні та багатофакторні моделі оцінювання. Водночас під час апробації інструментів стратегічного управління ефективністю доцільно було б додатково обґрунтувати критерії вибору саме цих інструментів, а також межі їх застосування для акціонерних товариств різного масштабу, галузевої належності, структури власності та рівня інформаційної відкритості в умовах обмеженості відкритих даних і нестабільності фінансової звітності (с. 169–178).

Наведені дискусійні положення та зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукової новизни, методичної обґрунтованості та практичної цінності. Вони мають рекомендаційний характер

і спрямовані на подальше поглиблення теоретико-методичних і прикладних засад управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

10. Загальні висновки

Дисертаційна робота Дідуха Сергія Володимировича на тему «Формування і розвиток системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств» є самостійним, завершеним і цілісним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що мають істотне наукове та практичне значення для розвитку положень менеджменту, корпоративного управління та управління ефективністю функціонування акціонерних товариств.

У дисертації розв'язано важливе науково-практичне завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій щодо формування і розвитку системи управління ефективністю функціонування акціонерних товариств. Робота характеризується актуальністю обраної теми, належним рівнем наукової новизни, теоретичною обґрунтованістю, достовірністю отриманих результатів, логічною структурою, завершеністю наукового пошуку та практичною спрямованістю запропонованих рекомендацій.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, є обґрунтованими, логічно узгодженими з поставленою метою і завданнями дослідження, пройшли належну апробацію, відображені у наукових публікаціях автора та мають практичне впровадження.

Тематика, зміст, наукові результати та практичні рекомендації дисертації повністю відповідають предметній області спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Висловлені у відгуку дискусійні положення та зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукової новизни, наукового значення та практичної цінності. Вони мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях.

Дисертаційна робота за змістом, структурою, науковими результатами, практичними рекомендаціями та оформленням відповідає спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування, вимогам наказу

Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії і скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, зі змінами.

З огляду на викладене, дисертаційна робота Дідуха Сергія Володимировича відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор – Дідух Сергій Володимирович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і менеджменту
Відокремленого підрозділу
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»

Світлана СУДОМИР

Підпис Світлани СУДОМИР засвідчую

Учений секретар
ВП НУБіП України
«Бережанський агротехнічний інститут»

Микола ПОТАПЕНКО

« 10 » 06 2026 р.